

MEMORIA XUSTIFICATIVA E ECONÓMICA

CONVENIO ENTRE A CONSELLERÍA DO MEDIO RURAL, A MANCOMUNIDADE INTERMUNICIPAL VOLUNTARIA DO RIBEIRO, A MANCOMUNIDADE DE MUNICIPIOS DA COMARCA DE VERÍN, A MANCOMUNIDADE DE MUNICIPIOS DA COMARCA DO CARBALLIÑO E A MANCOMUNIDADE INTERMUNICIPAL VOLUNTARIA TERRA DE CELANOVA, PARA A CESIÓN DE 4 MÁQUINAS HIDROSTÁTICAS DESTINADAS Á PREVENCIÓN E EXTINCIÓN DE INCENDIOS.

ANTECEDENTES

O día 07.02.2024 asinouse un protocolo de colaboración entre a Consellería do Medio Rural e a Deputación Provincial de Ourense para o desenvolvemento de actuacións conxuntas dirixidas ao mantemento e a conservación das infraestruturas preventivas e da contorna agroforestal para a prevención e defensa contra os incendios forestais. Posteriormente foi asinada o día 14.11.2024 unha addenda de prórroga e modificación deste protocolo, onde se modificou a estimación dos custos das actuacións durante os anos 2024 e 2025 e se estendeu a súa vixencia ata o 31.12.2025 .

Na provincia de Ourense os incendios forestais son un dos principais problemas ambientais, aspecto que sitúa á provincia como unha das máis afectadas historicamente do Estado e a máis prexudicada na nosa comunidade. Dende o ano 2015 ao 2024 en Galicia houbo 17.172 incendios forestais, dos cales 6.328 tiveron lugar na provincia de Ourense, o que representa máis do 38 % dos incendios forestais da Comunidade Autónoma de Galicia.

Lumes ocorridos en Galicia		Lumes ocorridos na provincia de Ourense	
Número	Superficie (ha)	Número	Superficie (ha)
17.172	185.563,84	6.618	102.421,16

Máis do 50 % da superficie afectada polos lumes neste período en Galicia, atópase na provincia de Ourense.

O obxectivo do protocolo de colaboración asinado é incrementar nesta provincia as actuacións necesarias para a prevención e defensa na loita contra os incendios forestais mediante o desenvolvemento de varias actuacións, entre as que está o desenvolvemento de catro programas piloto para o establecemento de 16 brigadas de prevención e extinción de incendios por un período de seis meses en catro mancomunidades de municipios e a cesión de 4 máquinas hidrostáticas como apoio para aos traballos prevención e extinción de incendios destas mancomunidades.

CONTEXTO XURÍDICO-NORMATIVO

A Consellería do Medio Rural, conforme o disposto no Decreto 223/2022, do 22 de decembro, polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Medio Rural, é o departamento encargado de xestionar as competencias inherentes ás medidas de prevención e defensa contra os incendios forestais, de acordo co establecido no Estatuto de Autonomía de Galicia, no seu artigo 27, apartado 10, que dispón que lle corresponde á Comunidade Autónoma galega a competencia exclusiva en materia de montes, aproveitamentos forestais e naturais, sen prexuízo do disposto no artigo 149.1.23 da Constitución.

De acordo coa Lei 3/2007, do 9 de abril de prevención e defensa contra os incendios forestais de Galicia, as competencias da Xunta de Galicia en materia de incendios forestais serán exercidas polo Consello da Xunta e pola consellería competente en materia forestal. Así mesmo, correspóndelle á Xunta de Galicia elaborar o Plan de prevención e defensa contra os incendios forestais de Galicia (PLADIGA) e a á consellería competente en materia forestal exercer estas competencias. Este plan engloba todas aquelas accións encamiñadas a eliminar ou reducir os riscos que poden ser causa da ocorrencia de incendios forestais e da súa propagación e recolle a intensificación da coordinación e cooperación coas administración locais.

Estas actuacións de colaboración coas entidades locais teñen o seu amparo legal a teor do artigo 80 da Lei 5/1997, do 22 de xullo, da administración local de Galicia e artigo 25 da Lei 7/85, do 2 de abril, reguladora das Bases de Réxime Local, en canto ás competencias en materia de protección do medio ambiente, protección civil e a prevención e extinción de incendios; e consonte ao disposto nos artigos 8 e 59.2 da Lei 3/2007, do 9 de abril, de prevención e defensa contra os incendios forestais de Galicia que prevén de forma explícita a colaboración e cooperación entre a Xunta de Galicia e os concellos en materia de prevención de incendios forestais.

OBXECTO DO CONVENIO

A actuación que será obxecto do presente convenio será a concesión dunha subvención en especie que consiste na entrega de 4 máquinas hidrostáticas para a prevención e extinción de incendios forestais.

As catro máquinas hidrostáticas polivalentes estarán destinadas á realización de traballos de prevención contra os incendios forestais, así como para o seu emprego como vehículos de apoio ás labores de defensa e extinción de incendios.

As máquinas obxecto desta subvención son de nova adquisición e fabricación. Todos os elementos e equipacións contan coas correspondentes certificacións CE, homologacións e autorizacións administrativas esixidas na normativa vixente. Estas máquinas, autopropulsadas, permiten realizar diversos labores ou tarefas, mediante a montaxe ou instalación das ferramentas ou accesorios, principalmente: Brazo lateral con disco de corte para rozas e triturado de vexetación, depósito para almacenamento de auga con lanza e enganches para mangueras e soprador de aire para limpeza de calzadas e gabias.

A cesión da maquinaria ás entidades locais beneficiarias formalizarase, logo da sinatura do convenio, mediante acta subscribida pola persoa titular da secretaria xeral técnica da Consellería do Medio Rural ou persoa funcionaria en quen delegue.

FINANCIAMENTO

Para a adquisición das máquinas, a Dirección Xeral de Defensa do Monte dispuxo no ano 2024 de crédito adecuado e suficiente na aplicación 45.02.551B.632.2, proxecto 2024 00116 para a tramitación do contrato de subministración.

O contrato foi tramitado mediante procedemento aberto susceptible de ser cofinanciada ao 60% no marco do Programa Operativo FEDER Galicia 2021-2027, Obxectivo político 2, Prioridade P2A, Obxectivo Específico RS02.4, Liña de actuación 2.4.05.

A Dirección Xeral de Defensa do Monte contou co financiamento do Fondo Feder no marco do Programa Operativo FEDER Galicia 2021-2027, segundo a decisión de execución da Comisión do 07.12.2022. Así, para o obxectivo específico "RS02.4. Favorecer a adaptación ao cambio climático e a prevención de risco de catástrofes, así como a resiliencia, tendo en conta os enfoques baseados nos ecosistemas", está contemplada a medida de prevención e extinción de incendios. A decisión detalla que esta acción consistirá principalmente na adquisición de diferentes vehículos

integrados equipados cos elementos necesarios para a realización de actuacións de prevención contra incendios forestais, así como para o seu emprego como vehículos de apoio ás labores de defensa e extinción. Engade a medida que estes vehículos serán ou poderán ser obxecto de cesión para a súa utilización polas Entidades Locais.

Estas accións son complementarias con intervencións doutros Fondos Europeos que contribúen positivamente a facer fronte aos riscos naturais que representa o cambio climático.

O custo unitario total de cada máquina ascendeu a 326.166,59 €, incluído o 21% de IVE, segundo a resolución do 05 de abril de 2024 da Consellería do Medio Rural, pola que se adxudica o contrato para "subministración de seis (6) máquinas hidrostáticas polivalentes novas, susceptible de ser cofinanciada ao 60% no marco do Programa Galicia FEDER 2021-2027, Obxectivo Político OP2, Prioridade P2A, Obxectivo Específico RSO2.4, Liña de actuación 2.4.05.", resultando adxudicataria a empresa Murat Construción y Mantenimiento SL. A acta de recepción das máquinas por parte da Xunta de Galicia é do 21.10.2024.

Polo tanto o custe total da adquisición das catro (4) máquinas hidrostáticas foi de 1.304.666,36 €.

Dado que as máquinas xa foron adquiridas con anterioridade a este convenio pola Consellería do Medio Rural, a condición de entidade beneficiaria desta axuda non supón ningún dereito de cobramento senón a entrega en propiedade das máquinas novas para o seu emprego nas labores de prevención e extinción de incendios. Polo tanto este convenio non implica a adquisición de novos compromisos de gasto.

ENTIDADES BENEFICIARIAS

O día 31.03.2025 o Consello da Xunta aprobou a sinatura do convenio entre a Consellería do Medio Rural e a Mancomunidade Intermunicipal Voluntaria do Ribeiro, a Mancomunidade de municipios da comarca de Verín, a Mancomunidade de municipios da comarca do Carballiño e a Mancomunidade Intermunicipal Voluntaria Terra de Celanova, para o desenvolvemento dun programa piloto no que se establecen 16 brigadas de prevención e extinción de incendios por un período de seis meses (catro brigadas en cada mancomunidade), de xeito que se consiga unha maior eficacia na loita contra estes sinistros a través da optimización no uso de todos os recursos que se inclúen no convenio.

Ese convenio é o primeiro paso para o desenvolvemento do protocolo mencionado nos antecedentes, que inclúe, como medida de apoio aos traballos de prevención e extinción de incendios que levarán a cabo as 16 brigadas das mancomunidades de municipios, a cesión de 4 máquinas hidrostáticas. Por isto as entidades beneficiarias destas subvencións son:

- Mancomunidad de concellos do Ribeiro (Distrito Forestal XI)
- Mancomunidad de municipios da comarca do Carballiño (Distrito Forestal XI)
- Mancomunidad Terras de Celanova (Distrito Forestal XII)
- Mancomunidad de municipios da comarca de Verín (Distrito Forestal XIV)

RAZÓNS QUE ACREDITAN O PROCEDEMENTO DE CONCESIÓN DIRECTA

En relación co disposto no artigo 40.2.a) do Decreto 11/2009, do 8 de xaneiro, polo que se aproba o regulamento da Lei 9/2007, de subvencións de Galicia, as razóns que acreditan o interese público e polo tanto a concesión directa destas subvencións derivan de que a realización do maior número posible de actuacións preventivas é de interese, non só para as administracións asinantes, senón para a cidadanía en xeral, dado que, estas tarefas, contribúen a minorar e mesmo a evitar as consecuencias económicas e ambientais dos incendios forestais; que constitúen unha grave ameaza que afecta hoxe en día, de xeito xeral, non só ao patrimonio dos propietarios particulares forestais e de comunidades de montes veciñais, senón tamén aos recursos naturais e ao mantemento e desenvolvemento da actividade humana no medio rural.

A Lei 7/1985, de 2 de abril de bases do réxime local, no seu artigo 25.2. f) e o artigo 80.2 da Lei 5/1997, de 22 de xullo, de administración Local de Galicia, mencionan como materias nas que en todo caso exercerán competencias propias os municipios a protección civil e a prevención e extinción de incendios

Para o exercicio destas competencias, en moitos casos, as entidades locais non contan con medios propios necesarios e especializados o que lles impide adoptar as medidas de prevención de incendios e/ou acudir a intervencións nas que están obrigados a participar nas situacións de emerxencia que se producen derivadas dos lumes. Xa que logo, contar con equipamento especializado permitiríalles realizar os traballos de prevención, pero tamén intervir nos casos en que fose preciso ante situacións de risco ante un incendio forestal.

Consideramos necesario, polo tanto, colaborar coas entidades locais para dotalas dun equipamento axeitado que posibilite reducir o risco de producirse incendios forestais mediante a prevención; e no caso de producirse, que estes teñan a menor incidencia posible. Para isto é fundamental unha maior eficacia das labores de extinción de incendios co fin de acadar un maior grado de seguridade para toda a cidadanía e tamén unha xestión da bioamasa como principal medida preventiva.

A conxuntura e contexto descritos, a necesaria aplicación de criterios de eficiencia na asignación dos recursos públicos, a dispoñibilidade das máquinas, adquiridas para a súa cesión co fin de destinalas á súa aplicación eficaz nos traballos de prevención de incendios e, de ser o caso, na súa extinción, acreditan a existencia de razóns de interese público que xustifican a aplicación dos fondos dispoñibles mediante o recurso ao procedemento excepcional de concesión directa de subvencións para a cesión de catro (4) máquinas hidrostáticas polivalentes con equipamento específico destinadas á realización dos traballos descritos.

As Mancomunidades de municipios son entidades locais non territoriais constituídas por municipios que se asocian para a prestación en común de obras, servizos e/ou actividades da súa competencia. Teñen personalidade xurídica e capacidade de obrar plena e independente da dos concellos que a integran.

Para a selección das mancomunidades nas que se desenvolverá este proxecto piloto, seleccionouse aquelas que teñen entre os seus fins a prevención e extinción de incendios; e dentro destas, aquelas cuxos concellos teñen ampla experiencia na colaboración coa Consellería do Medio Rural nos últimos anos mediante a sinatura dos "convenios interadministrativos entre a Consellería de Medio Rural e as entidades locais para a realización de actuacións de prevención e defensa contra os incendios forestais".

É importante salientar ademais que os Distritos Forestais nos que se sitúan estas mancomunidades de municipios contan con 20 Parroquias de Alta Actividade Incendiaria (PAAI) do total de 28 parroquias declaradas na provincia de Ourense.

Numero de PAAI en 2024		
PAAI totales en Galicia	PAAI en Ourense	PAAI en Distritos XI, XII e XIV
40	28	20

Numero de lumes nos últimos dez anos		
Nº lumes Galicia	Nº lumes provincia Ourense	Nº de lumes Distritos XI, XII e XIV
17.172	6.618	4.396

Máis do 66% do número de lumes da provincia de Ourense tiveron lugar nos Distritos Forestais onde se sitúan estas mancomunidades.

Polo anteriormente exposto, considérase xustificada, ao tempo que necesaria, para a colaboración nas tarefas de prevención e extinción de incendios forestais, a cesión por parte da Consellería do Medio Rural de 1 máquina hidrostática a cada unha das mancomunidades de municipios sinaladas como beneficiarias.

Santiago de Compostela, na data da súa sinatura dixital.

O director xeral de Defensa do Monte

Manuel Rodríguez Vázquez

